

Egy évre	12 korona
Félévre	6 korona
Negyedévre	3 korona
Egyes szám ára	12 fillér.

MEGJELENIK VASÁRNAP
ÉS CSÜTÖRTÖK REGGEL

HATÁRŐR

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Ujvidék, Petőfi-utca 47. szám,
ahová a lap szellemi s anyagi részét
illető közlemények intézendők.
Ilyen közleményeket és megkeresése-
ket lapunk nyomdája is elfogad.

Az Országos Függetlenségi és 48-as Párt Délvidéki és Alföldi Függetlenségi Párt Ujvidéki Hivatalos Lapja.

Vizvezetékéről, csatornázásról és villamosvasutáról.

Ujvidék, 1910. július 14.

Ez a három kérdés áll a város fejlesztésének középpontjában. Mind a három kérdés egyformán érdekli Ujvidék közönségét és talán legjobban szeretné, ha mind a három kérdés egy időben oldódna meg. Azt hisszük, hogy e három kérdés különben is összefügg egymással és okos és céltudatos gazdálkodás mellett, e három kérdést együttesen kellene megoldani. Mind a három létesítmény Ujvidék utcáiban több hétig tartó felbontást igényel és a közönség méltán megkívánhatja, hogy az utcai forgalom ne legyen több ízben és húzamosabb ideig akadályozva.

A legközelebb megoldásra kerülő kérdés a villamosvasutó kérdése, ami egy nélkülözhetetlen, sőt eddig is már rég nélkülözött hiányt lesz hivatva pótolni. Epp ezért a városnak teljes erővel azon kell lennie, hogy a villamosvasutó létesítése előtt minden akadály eltakarítassék, hogy a vasutó decemberig ahogyan utolsó terminusképpen tervezve volt, el is készüljön.

A vizvezeték kérdése ugyancsak az aktuális homlokterében áll, amennyiben a város műszaki hivatala, amint értesülünk, a pénteki közgyűlésen konkrét javaslatot tesz. Hagyjuk abba az eddigi furásokat és menjünk át a biztos és jó vízszervezési eszközökhöz, a Dunához.

Szivesebben látnánk volna és azt hisszük, velünk együtt mindenki e városban, ha ezt a kérdést mély kutak útján lehetett volna megoldani, de ennek annyi akadálya van, hogy immáron a sok kísérletezést megszüntetve, a dunai vízszervezési módra kell gondolni. Ott minden bizonynyal jó vizet kapunk, ha nem is azt az ideális vizet, amilyent kerestünk, de mindenesetre ipari célokra, főzésre, mosásra, szóval háztartási célokra igen alkalmas vizet kapunk, amely ha még desztilláljuk, ivásra is kitűnően be fog válni. Igaz, hogy ennek ellenőrzése szinte lehetetlen s így mi sem természetesebb, mint hogy a szűrés elmulasztása által betegségek fognak származtatni, ennek megakadályozására legalkalmasabb mód, hogy a város építsen megfelelő számú mély kutat, amely kizárólag ivásra legyen felhasználható. Ha ezt a kérdést már réges régen így fogták volna fel, akkor ma már vizünk lenne és a vizvezeték kérdése már a megoldás stádiumában volna, mert nem csak ivás céljából és nem csak ipari célokra, de főleg tűz-

biztonsági és tisztasági célból — loesolásra és egyébre — ez a kérdés tovább haladékat nem tűr és ha mi szivesebben is látnánk volna, hogy mély kutakból nyerhetünk volna vizet, a viszonyok kényszerítő hatása alatt mi csak örömmel üdvözöljük a műszaki hivatal azon férfias elhatározását, hogy megúnyva a sok meddő keresést és a közönség sürgetését, attér a dunai vizre. Ami a sok elköltött pénzt illeti, szemrehányás senkit nem illethet, mert a magunk megnyugtására, az eddigi áldozatokat meg kellett hozni. De aztán most teljes erővel kívánjuk ezt a kérdést a megoldás révén látni és számítunk a városi tanács energikus működésére, amely haladékat nem tűrve a vizvezeték kérdését meg fogja oldani.

Majdnem ugyanez áll a csatornázásról, amely ugyancsak nem tűr haladékat, hisz e téren is lehetetlen állapotok vannak. Csak azt az egyet óhajtjuk megjegyezni hogy a csatornázás kérdését a vizvezetékével egyidejűleg kell megoldani és a létesítendő új városi csatorna jobb legyen, mint a kórháztól a Dunáig vezető csatornaszelvény, amely minden, csak csatorna nem és amelyet állandóan szivattyuzni kell. Ha a tanács ezeket a kérdéseket ilyen értelemben fogja megoldani, úgy e kérdésekben ami támogatásunkra is számíthat.

A tisztviselői pragmatika.

Magyarország rabszolgákat tartó állam. A civilizált világban, hazánkat nem számítva, nincsenek másutt rabszolgák, egyedül nálunk találhatók fehér rabszolgák. A lakosság értelmiséghez tartozó emberek, akik a társadalomnak intelligens elemeit alkotják, akik ügyszólván Magyarország államgépzetét kezelik, élete sorsát irányítják, azok bizonyos szempontból nézve törvényen kívül állanak, akárcsak a nem keresztény és kulturálatlan népek rabszolgái. Ők azok a fehér rabszolgák.

Ha valaki a mi állításunkon megittközik, mert nem bírt tudomással arról a tényről, hogy az ő embertársai, akiket hivatalnokoknak ismer, nem szabad emberek, hanem rabok, annak megmagyarázzuk, hogy a tisztviselők, az ő szolgálati viszonyukat tekintve, ex lex — alakok. Nincs olyan külön törvény, mely tisztviselői jogukat biztosítaná, kötelességeiket, az ügykezelés menetét összefoglalva, szabatosan és egységes elvek szerint megállapítaná.

Akik ilyen lehetőségen, vagyis képtelenségen kételkednek, azokat másokhoz utasítjuk, hogy kérdezősködjének. Meg fognak győződni, hogy a szabadság hazájában az a szolgai ferde helyzet megvan, szégyenére minden emberi műve-

lésnek, esújtára társadalmi állítólagos haladásunknak.

A tisztviselői pragmatika megvalósítása azt jelenti, hogy a képtelen helyzetben, a nem rendezett viszonyon, a törvényhozás segítsen, szüntesse meg a rabszolgatartást.

Azért van égető szükség a tisztviselői pragmatikára.

Különösen hangzik a pragmatika szó, mintha az ember a foga közt mogorót ropogtatna. Szokatlan a nem latájner fülnék. Aki soha nem él vele beszéd közben, szinte bele török a nyelve, ha egyszer ki akarja mondani. Magyar kifejezéssel még nem pótolták. Meg lehet hagyni lefordítatlanul, hiszen a név párja ott van a történelmünk lapjain, a híres pragmatika szankció közhasználatú megjelölésében.

Ha mindenáron magyarra kellene fordítani, a „szolgálati szabályzat” „szolgálati ügyrend” talán megfelelő elnevezés volna ugyanarra a fogalomra, melyet a tisztviselői pragmatika szokott a hivatalos világban jelenteni.

Hiányzik Magyarországon olyan törvény, amely a tisztviselő szolgálati viszonyát hivatalos működése terén szabályozza. Minden más művelt államban már réges-rég gondoskodott a törvényhozás a hivatalnokok helyzetéről, hogy ne legyenek rabszolgák sorban a munkaadó állam hatalmaskodásával szemben, ne legyenek védtelenül kiszolgáltatva a basáskodni szerető fölebbvalók kénye-kedvének.

Manapság a tisztviselők szolgálati viszonyában nálunk rendezetlenség, fejtelenség uralkodik. Senki sem tudja biztosan, mennyi jog, mennyi kötelesség illeti meg a tisztviselőt ebben a minőségében, különösen személye szerint, egyéni szabadságát, függetlenségét, vagy függő helyzetét tekintve valóságos pária.

Egyes törvények, melyek az állam szervezetét, a kormányzat különféle ágait foglalják magukban, megszabják a teendőket az állami közegek számára. Előírják, mit, hogyan, mikor kell végezni. De az mind kevés és rendszertelen valami, ha azt vesszük figyelembe, hogy szétszórtan vannak azok az intézkedések és egybegyűjtve nincsenek.

Több rendbeli szokást, mely irányadó zsinórmértékül szolgál a hivatalos életben, a hosszú gyakorlat kifejlesztett már és szinte a jog erejével és tekintélyével ruházott fel. De mindenkinek mégis az írott törvényben van legtöbb bizalma. A törvényt nem lehet olyan könnyen mellőzni, mint ahogyan lehet egy szokást felforgatni, a gyakorlattal szakítani.

A törvény szavára, biztosítékára van szükség. Akkor lehet nyugodt és szilárd a tisztviselő egész egzisztenciája.

Nemesak államjogi, de társadalmi kérdés ez — sőt a szociális rend követelménye, melynek létesítése nélkül fogyatékos az ország életének szervezete.

Tűrhető-e az, hogy egy egész osztály, annak

Bogdány és Társa

Központi fűtés, szellőztetés, vizvezeték, csatorna és világítási berendező vállalat.

Budapest, VI., Dálnok-u. 12.
Saját házban
Telefon 988.

Ujvidék

II. Rákóczi ut 66.
Telefon 219.

létfeltétele törvényen kívül álljon? Szabad játékszere legyen a főnöknek, más lelkiismeretlen felebbvalóknak? Ki legyen téve igazságtalan bánásmódnak, bosszantásnak, a kémek árulkodásának?

A cselédeknek és a mezei munkásoknak viszonyát szabályozta pár év előtt az országgyűlés. Megalkották a vasutasok szolgálati pragmatikáját. Mindannyi üdvös intézménynek bizonyult, eredményére nézve bevált.

Hátra maradt az állami tisztviselők szolgálati ügyeinek rendezése, törvényes szabályozása. Ők is munkásai, szolgálói az államnak, de rendezetlen viszonyainknál fogva, nem tekinthetjük őket csupán rabszolgáknak.

A liberális, liberálisabb, legliberálisabb és legeslegdemokratikusabb munkapárt megfélemlített arról, hogy programjába beiktassa egyik pont gyanánt a szolgálati pragmatika megalkotását. A császári felolvasás hallgat róla, a visszhangja, a mungók felirata nagy bülesen mellőzi megemléstét.

Ime a szabadelvűség és demokrácia diadala! Tudja Pál, mit kaszál! A dieső új rendszernek szüksége van fehér rabszolgákra, akiknek lelkiismeretével, munkájával, életével — vérével szabadon rendelkezik. Felfordulna a világ, ha viszszanyernék a tisztviselők emberi méltóságukat, lelkiismereti szabadságukat és ami a legnagyobb baj lenne, — befolyásolás nélkül gyakorolhatnák szavazati jogukat, ha nem volnának választás alkalmával odaterelhetők a vágóhídra, hogy a kormány jelöltjére voksoljanak, akár tetszik nekik, akár nem.

Szolgálati pragmatika létezése esetén jókora részben vége szakadna a titkos minősítésnek, ennek a gyáva, aljas fegyver használatának, mely annyi visszaélésnek, hazugságnak, igazságtalanságnak kuttjeje. Nagyjában megszűnnék és kisebb térre szorulna a hivatali presszió és üldözés lehetősége. Talán a politikai üldözés is korlátok közé volna szorítható.

Sok más erkölcsi fogvatkozást lehetne kiirtani, ami jelenleg nyavalyája közéletünknek, ha az illetéktelen befolyásolás, protekció ellen a törvény tudna intézkedéseket feltalálni.

A csuszás-mászás, szolgálalkúság is bizáncizmus és magától kezdene pusztulni, ha többé

nem nyerne táplálékot a törvény igazságos rendelkezéseinek fogva.

Egy csapással segítene az új törvény a fegyelmi eljárás ügyének rendezetlen voltán. Itt uralkodik a legnagyobb fejtelenség, önkény. A hivatalos színezet hazug formái közt valóságos hóhér-munkát áll szabadságában végeznie a nem független, felsőbb utasítások szerint dolgozó bizottságnak, melynek kezét semmi paragrafus nem köti, működését nem szabályozza, legfeljebb iratlan szokás irányítja ide-oda.

A főnök ilyenkor rendesen maga a vádló, vizsgáló biztos, jegyző és bíró egy személyben. Tudunk olyan visszaélésekről, mikor a kiküldött vizsgáló-biztos nem is látta a fegyelmi alá vont tisztviselőt. A tisztviselő sem tudott az ellene készített merényletről. A hamis jegyzőkönyv fölment az állítólagos eljárásról. A biztos besöpörte a napidíjakat. Az eset a darabont világban történt, de jelenleg olyan időköt élünk, hogy ugyanez most megisméltódhetik.

Minden tisztviselőnek életbevágó fontos érdeke, hogy a szolgálati pragmatika Magyarországon is létre jöjjön. Ügyüket ne hagyják elaludni! Követeljük jogukat! Követeljük a törvénybe iktatását köteleességeik szabályozásának.

A polgárság támogatni fogja követeléseiket!

A mostani korrupciós erőszakos uralmi rendszernek karmai közül okvetlenül szükséges az értelmiség javarészt, a tisztviselői osztályt kiragadni. Ne legyen szabad zsákmánya, tovább is rabszolgája, a hatalmon levő lelkiismeret nélküli osztrák bérenceknek, a mungó-párti örömlégynek társaságának.

HIREK.

Vár. törvényhatóságunk e hó 15-én Dr. Demetrovics Vladimír polgármester elnöklete alatt rendkívüli közgyűlést tartott, mely gyéren látogatva, egy órai tanácskozás után letárgyalta a 3 pontból álló rövid napirendet. Ennek során tudomásul vétetett az észéki Trandafil féle ház elidegenítése iránti tanács-javaslatot, melynek értelmében a Zombor, Ujvidék és Eszék város tulajdonát képező észéki ház 70.000 koronáért eladott s az Ujvidékre eső 1/3 rész mint Trandafil Mária kórházi alapítvány fogkezeltemi. Tudomásul

nagyobb lemondásra kész lelkek mélyén élő kíváncsiságtól zaklatva így szólt:

- Hát ön Franciaországból jön?
- Igen, az utazás nekem gyönyörűség.
- Talán Párisból való?
- Nem, Nancyból.

Ugy látszott, különös megindultság vett erőt rajta. Hogyan láttam vagy inkább vettem ezt észre, nem tudom. Vontatott hangon ismétlé:

- Ön Nancyból való?

A férfi megjelent az ajtóban, közömbösen, mint a siketek szoktak.

- Ne zavartassa magát! Nem hallja.
- Azután néhány pere múlva folytatá:
- Akkor ön ismeri az odaváló embereket?
- Igen, majdnem valamennyit.
- Sainte-Allaize családot is?
- Nagyon jól; jó barátjai voltak atyámnak.
- Hogy hívják őket?

Megmondtam nevemet. Merően nézett rám, azután tovább beszélt, olyan mély hangon, melyet felidézett emlékek szoktak használni.

- Igen, igen, jól emlékszem. Hát Brisemárek, mi lett belőlük?
- Mind meghaltak.
- Ah! — És Sirmontékat ismerte-e?
- Igen, a legutolsó sarjadék generális.

Azután remegett a megindultságtól, a szívszorongástól és nem is tudom miféle zavaros, hatalmas, szent érzelemtől. Szükségét érezte annak, hogy, mindent eláruljon, mindent elmond-

vetett a tanács előterjesztése a villamos vasut építése tárgyában is. Esperint a mult közgyűlés óta kibocsátott felhívás dacára más ajánlattevő nem jelentkezvén, a jelenlegi engedélyes részvénytársaság ajánlata fogadtatik el, Dr. Kubinyi és Mayer pótdívtványára azzal, hogy a tényleges építési költségek s a számadások kelő ellenőrzés céljából a közgyűlés elé terjesztendőek lesznek. A vízvezeték elő munkálatok tárgyánál hosszabb eszmeesere és vita folyt, melyben Dr. Kubinyi, Dr. Kassovitz, Gály, Dr. Szvinyarev és Dr. Hies vettek részt, kik mindannyian a vízvezeték létesítésének sürgősségét hangoztatva, a tanács javaslatát pártolták. E szerint Kaylinger és Farkas min. szakértők szakvéleménye alapján elhatározottak, hogy a további próbafurások befejeztetnek s a zajló próbakutnál a víz mennyiségének kiphatolása iránti munkálatok befejeztével a tanács előterjesztést teend a vízvezeték létesítésére szükséges további intézkedések iránt. Elfogadtattott Dr. Kubinyi azon pótdívtványa is, hogy a szakértők időközben is véleményt adjanak arról, vajlon elég ivóvizet kapunk-e az esetben, ha ipari célokra kizárólag a Duna vize használtatnék, tehát nem-e kettős esővezetékekkel lenne ezen kérdés biztosabban megoldva.

Az általános, egyenlő, titkos választójog szövetségének ujvidéki fiókja létesítése érdekében e hó 15-én történt meg az első, kezdeményező lépés, midőn Dr. Kubinyi Károly politikai pártállásra való tekintet nélkül értekezletet hívott egybe Récei étertermébe, hol a meghívottak mintegy 30-an egyhangulag helyeselték s magukévá tették az országosan megindult akció eszméjét. A szövetség céljának rövid ismertetése után Dr. Kubinyi Károly elnöklete alatt hétagú előkészítő szervező bizottság választott, ezenfelül pedig a megjelentek átvettek 1—1 taggyűjtő ívet. Határozatba ment tovább, hogy őszkor, amikor a taggyűjtések eredménye is már tudva lesz, alakuló gyűlés tartatik. E szövetségnek illetve fiókjának — politikai pártállásra való tekintet nélkül tagja lehet mindenki — nem választó is, aki magát az általános, egyenlő, titkos választójog hívének vallja s a belépés iránti szándékát az ívtartóknál, vagy Dr. Kubinyi Károly ügyvédnél is bejelentheti. Meg-

jon, olyan dolgokat, melyeket szíve mélyén bezárva tartogatott, beszéljen emberekről, kiknek neve lelkét megbolygatta. Így szólt:

- Igen, Sirmont Henrik. Jól tudom, ő az én testvérem.

Főlemtem reá szememet, rémülten a meglepetéstől. Egyszerre visszaemlékeztem.

Nagy botrány volt ez hajdan az előkelő Lotharingiában. A fiatal, szép, gazdag kisaszszonyt, Suzanne de Sirmontot, megszőktette a huszárezred egyik altisztja. Az ezred parancsnoka a leány atyja volt.

Szép legény volt az a katona, paraszt fiú, de nyalkán állt rajta a kék mente. Ő esábitotta el az ezredesének a leányát. Ez kétségtelenül egyszer meglátta, mikor a svadronok elvonultak, eszében tartotta, megszerette. De hogyan beszélt vele, hogyan láthatták egymást azonkívül, hogyan értesítették? hogyan merészelte a leány a katona tudomására hozni, hogy szereti, mind ezt sohasem tudták meg az emberek.

Semmit sem sejtettek, semmit sem tudtak előre. Egy este, mikor a katonának letelt a szolgálati éve, mindketten eltűntek. Keresték őket, nem találták meg. Soha hírt nem hallottak a leányról, úgy tekintették mint halottat.

És én újra megtaláltam ebben a siralom-völgyében.

Akkor folytattam:

- Igen jól emlékszem. Ön a Suzanne kisasszony.

T Á R S A.

A BOLDOGSÁG.

(Vége).

Az asszony franciaországi franciasággal beszélt. Meg voltam lepve. Azt kérdeztem:

- Maga nem korzikai?

— Nem, felelé; mi a szárazföldről valóok vagyunk, de már ötven éve lakunk itten.

Az aggodalom és félelem érzete fogott el arra a gondolatra, hogy itt kelljen ebben a komor lyukban 50 évet eltöltenem oly messze a városoktól, a hol az emberek élnek. Öreg pásztor lépett be és leültünk enni az egyetlen tál estebédhez, a sűrű leveshez, melyben együtt főtt krumpli, szalonna és káposzta.

Mintán a rövid étkezés befejeződött, kiültem az ajtó elé, a szívem elszorult a komor vidék melancholiájától, elszorult azon nagy szükség láttára s az aggodalomtól, mely néha elfogja az utazókat bizonyos szomorú esteiken, bizonyos elhagyatott helyeken. Úgy látszik, mintha majdnem vége lenne mindennek, az emberi létnek, a világnak. Az életnek szörnyű nyomorsága egész valójában érezteti magát: a mindentől való elszigeteltség, mindennek hitványsága, komor magányossága a szívnek, mely maga magát esalja meg és álmódzásban ringatja magát halála órájáig.

Az öreg asszony odajött hozzám és a leg-

jegyezzük, h
most, sem ké
sel, vagy tag

A közg.
ülést tartott.
által heterj
vétettek.

Gyűjtés
árvizkárosul
gyűjtés ered
sarkain felá
össze. Ehhez
kor. összeg.
nöklete alati
zós akciója

Anyakör
vatalnál e
19. még p
Esküvő.
a napokban
Frída urló
szeretetre

Lövés:
dezett lövé
150 m. táv
tes lón, me
Lobenstein
S., Stoy V
ért: Stoy
10/20. —
szet alkali
stein K.,
lövésért: F
Ma vásár
körü rend
sármag, m

Baleset
esütörtök
kirakatát
gozott, m
az utca a
léseket s
lett szállí

Felir
jelentetté
Roth faté
kútban, l
tartozó él

A fe
hullottak
aki rozo
és így s
— (

Meg
az assz
— I
— (

nagyon
gem. É
Szer

A szere
dag leá
is para
üzés és
godott
rette fe
vel, vá
ból ev
tát és

So
sajnál
kelősé
kal be
pehely
lyed. I
volt c

L
ról, n
Égye

jegyezzük, hogy a szövetségbe való belépés sem most, sem később semmiféle anyagi megterheléssel, vagy tagsági díjjal nem jár.

A közig. bizottság e hó 14-én rendes havi ülést tartott, melyen az egyes szakreferensek által beterjesztett havi jelentések tudomásul vétettek.

Gyűjtés eredménye. A krassó-szörénymegyei árvíz-károsultak részére mult vasárnap rendezett gyűjtés eredményeképp a főtéren és főbb utcák sarkain felállított urnákban 292 korona gyűlt össze. Ehhez járul a gyűjtőíveken jegyzett 500 kor. össze. A gyűjtést Pinkovics Ferencné elnöklete alatt az ujvidéki nőegyletek egyesült, közös akciója és buzgólkodása eszközölte.

Anyakönyvi hiv. Az ujvidéki anyakönyvi hivatalnál e hó 8-15 ig bejelentett születések 19. még pedig 9 fiu. 10 leány; meghalt. 11.

Esküvő. Dr. Havas Kálmán budapesti ügyvéd a napokban esküdött meg özv. Spitzerné Kohn Frida urhölgygyel, Dr. Kassovitz Ármin orvos szeretetreméltó sógornőjével.

Lövészet. A lövöldében mult vasárnap rendezett lövészet alkalmával 420 lövés tétetett a 150 m. távol 5 körüi rendes céllapokra; díjnyertes lón, még pedig mély lövésért: Derner L. és Lobenstein K. (szeg.), Zanbauer Ág., Burmann S., Stoy V., Massong P. (ötösért); találó lövésért: Stoy V. 16/44, Burmann S. 14/33, Witz F. 10/20. — Szerdán e hó 13-án a gyertyalövészet alkalmával díjat nyert: Fischer J., Lobenstein K., Aranyosi B., Tausch J. (ötös). találó lövésért: Fischer J. 8/17, Lobenstein K. 6/18. — Ma vasárnap, jul. 17-én a. 150 m. távol 5 körüi rendes céllapokra lónék s mint minden vasárnap, ma is katonai zenekar hangversenyez.

Baleset. Offenbacher József bádigossegéd esütörtök délután egy Kossuth Lajos utcai üzlet kirakatát festette, miközben létrája, melyen dolgozott, megcsúszott, úgy hogy Offenbacher arról az utca aszfalt burkolatára esett és súlyos sérüléseket szenvedett, miért is a városi kórházba lett szállítva.

Felismert öngyilkos. Még szerdán délután jelentették rendőrségünknek, hogy az Ernszt és Roth fatelepén egy használaton kívül helyezett kútban, külseje után egy az iparos osztályhoz tartozó éltesebb férfi hulla van. A nyomban meg-

A fejével igenlőleg intett. Szeméből könnyek hullottak. Aztán tekintetével az öregre mutatott, aki rozoga házában küszöbén mozdulatlanul ült és így szólt:

— Ó az

Megértettem, hogy mindig szerette és hogy az asszony még most is elragadtatva néz reá.

— Kevésbé volt-e ön boldog? kérdeztem.

— Oh, felelé szívből fakadó hangon. igazán, nagyon boldog voltam. Igen boldoggá tett engem. Éppenséggel soha sem bántam meg.

Szentgyre vettem, szomorúan, meglepetve. A szerelem hatalmas ámulatba ejtett! Ez a gazdag leány követte ezt a paraszt embert. Maga is paraszt lett. Örült az életnek, élvezetek, fényezés és mindenféle gyönyörűség nélkül, belenyugodott az egyszerű viszonyokba. És még szerette férjét. Paraszt asszony vált belőle főkötővel, vászon szoknyában. Faasztalon esereptányérból evett, szalmaszéken ülve, szalonnás káposztát és burgonyát lében főzve. Szalmazsákon hált.

Soha semmire sem gondolt, csak reá! Nem sajnálta az ékszereket, a szép ruhákat, az előkelőséget, sem a puhá kereveteket, a kárpitokkal borított szobák illatszeres légységét, sem a pehelyágy édességét, ahová a test nyugodni besüllyed. Nem szorult rá senkire, csupán öreá. Mert ő volt ott, semmire sem volt szüksége.

Lemondott az életről, fiatalágáról, a világról, mindazokról, akik fölnevelték és szerették. Egyedül övele eljött ide ebbe a vad hegysza-

Általános

igazság hogy az emberek

egyenlő

véleményre jutnak, ha

közvetlen

tapasztalataik egyenlők. Szerne az egész országban

községenkénti

tapasztalatok bizonyítják immár, hogy százával és ezrével keresik fel az ujvidéki ártézi gyógyfürdőt, melynek vize nem

titkos,

hanem valódi és mégis csodás hatásu és könnyüvé teszi a

választást,

hogy pénzünket külföldre vigyük-e, vagy

követeljük

a szenvedő betegtől, e hazájában, Ujvidéken, keressen betegségére enyhületet.

E fürdő jótékony hatása mindenkire, tehát a

nőkre is kiterjed.

indított nyomozás folyamán megállapított, hogy öngyilkosság esete forog fen s hogy az öngyilkos Zidarovics Dániel 75 éves szabadkai ácsmester, ki már kilenc ízben követett el sikertelenül különböző módon öngyilkossági kísérletet, mignem az elmúlt hétfőn Ujvidékre jött és itt végrehajtotta tettét. Az öngyilkos hulláját családja haza szállította Szabadkára.

Almanach. A jövő hó elején kiadásra kerül egy almanach, mely a tanulók számára készül s fel fogja ölelni mindazokat a dolgokat, amelyek az iskolai életre vonatkoznak. Taglalni fogja azokat a rendeleteket is, amelyekre főleg a magán tanulóknak van szükségük. Az almanach részére hirdetések is felvételnek, amelyeket különösen azon cégeknek ajánlunk, amelyek az ifjúsággal sűrűn érintkeznek.

Korcsmai összeszólalkozás emberhalállal cím alatt mult számban közölt hirre vonatkozólag arról értesülünk illetékes, szavahihető helyről, hogy Tomann Viktor és Csakies János között semmiféle verekedés nem történt s mikor Dimitrievicsét megszárták, akkor Tomann V. már a koresmában sem volt, mert már a verekedés előtt eltávozott onnan.

A szegedi kereskedelmi és iparkamara e hó 15-én teljes havi ülést tartott. A napirend során tárgyalás alá került az I. ujvidéki hengermalom új beadványa is — a szerb kereskedelmi szerződés tárgyalása alkalmával érvényesíteni kért kívánalmáról.

Körrendelet az újoncozásról. A hivatalos lap vasárnapi száma a honvédelmi miniszternek az újoncozásra vonatkozó körrendeletét közli, mely az összes törvényhatóságokat előre tájékoztatja azokról a teendőkről, amelyekkel a fősorozást előkészíteniök kell.

Az okéri fiatalság e hó 17-én műkedvelői előadással egybekötött zártkörű táncestélyt rendez. Előadásra kerül egy magyar, egy német 1 felv. vígjáték és „Soha többé“, monológ.

Kiesett a vonatból. Szárits János szabadkai aviatikus felesége két kis leánykájával egy II. o. kupéban Bajára utazott a napokban. Minthogy a koesi zsufolva volt, Száritsné a két kis leánnyal a folyosón állt. Alig indult meg a vonat, az egyik kis leányka a kifelé nyíló folyosó ajtaján kiesett a robogó vonatról, melyet vész-

kadéba. Érette élt s halt. Ő volt mindene, amit kívánt, amiről álmódott, mindene, amit az emberek szüntelenül várnak, amit remélnek végtelenül. Az töltötte be lételet boldogsággal elejétől mind végig.

Boldogabb már nem lehetett volna.

Egész éjjel hallgattam az öreg katona rekedt lélekzetét, aki a vacokján feküdt, annak oldalánál, aki oly messzire kísérte. Egész éjjel erre a sajátságos, egyszerű kalandra gondoltam, a boldogságra, mely annyira tökéletes volt és oly kevésből állott.

Napköltekor tovább indultam, miután kezét szoritottam a két öreg hitvestárrsal.

* * *

A beszélő elhallgatott. Egy hölgy azt mondá: — Az mindegy. Neki nagyon egyszerű ideálja volt, nagyon kezdetleges igénye, nagyon kevés szükséglete. Ostoba lehetett.

A másik lassú hangon így szólt.

— Nem határoz semmit! Boldog volt.

Lent, a szemhatár alján, Korzika szigete belemerült az éjszakába, lassanként visszasüllyedt a tengerbe. Eltűnt hatalmas árnyéka, amely az imént azért jelent meg, hogy mintegy maga mesélje el a két alázatos szerelmes történetét, akiket az ő vidéke rejtegetett, oltalmazott.

Franciából.

fék hiányában csak nagy sokára állítottak meg az utasok nagy kiabálására. Ezalatt a fűtőház munkásai már felvették a kis leányt a sinek mellől és a halálra rémült anya sirva vette át gyermekét, akinél egy kis zuzódáson kívül más baja nem esett.

— **(Egy sikkasztó kálváriája.)** Egy Nápoly melletti falucska póstahivatalában sikkasztás történt. Nyolcezer lirát sikkasztott egy szerencsétlen magáról megfélemedezett hivatalnok. Amerikába nem szökhettek, mert feleségét, gyermekeit elhagyni nem tudta. Lakásában volt egy ruhaszekrény, abban rejtőzött el. E szekrényben élt két éven át, csupán éjjel jöhetett elő. Közben meghalt egy gyermeke és ő még halálos ágya mellett sem lehetett, mert az orvos megláthatta volna. Feleségének gyermeke született és kénytelen volt tűnni, hogy feleségét hirbe hozzák, megvessék. Két évvel nem bírta tovább ezt az állapotot, előjött szekrényéből és jelentkezett a bíróságnál. A bírótone mindenesetre kényelmesebb, mint a szekrénye volt.

A 30 filléres díjak megszűnése. Az elemi népiskolai oktatás ingyenességéről szóló törvény a 30 filléres tanítói nyugdíj-járadékok szedését az 1910/11. tanévtől kezdve beszüntette: miért is? ez időtől — e címen — sem az általános összegeket, sem a fejenként megállapított 30 fillért beszélni, illetve befizetni nem kell.

Tilos a fegyver. A fegyvertartás korlátlan és szabad joga, mint az nálunk országszerte divik, nagyban hozzájárul a bűncselekedmények szaporításához. Hevesvérű legények, akik nagyon hatalmasnak érzik magukat, ha revolver van a zsebükben, puská a kezükben, nem egyszer okoznak másoknak is, maguknak is szerencsétlenséget, pusztán csak azért, mert fegyver van náluk. Gyermekek kezébe is gyakran jut most fegyver, ami szintén gyakori szerencsétlenség okozója. Több törvényhatóság alkotott már fegyvertartási szabályrendeletet, melyben bizonyos feltételekhez köti a fegyver birtokának, különösen viselésének jogát. Hát bizony a mi vármegyénk több községében is — különösen a esajkás kerületben, jó volna, ha a esendőség akkor, mikor a legények táncba mennek, elszedhetné tőlük a bicskát, revolvért, botot, aminek semmi köze a mulatsághoz.

Magyar technikus kiküldetése. Jövő hó elején Jávába utazik Gellért Manó mérnök az Orenstein és Koppel tisztviselője, hogy ott a cég részéről több iparvasút építését vezesse. — Gellért úr a cég szolgálatában már több ízben volt tengerentúl: Délafrikában az 580 km. hosszú Otávi vasút építésénél részt vett, Délamerikában Chillben pedig egy 125 km. hosszú nehéz jellegű iparvasút építésének vezetésével volt megbízva. Örömmel konstatáljuk a magyar technikus sikerét annál inkább, mivel tudomásunk szerint ez az egész világon elterjedt és szakmájában elsőrangú cég több kiválóan képzett magyar származású és kereskedelmi tisztviselőt foglalkoztat a külföldön.

Jogi vizsgákra való készülődés megkönnyítése.

Dr. Dobó jogi szeminárium Kolozsvárt azok érdekében, akik jogi vizsgáikat szeptember hónapban, avagy esetleg később akarják letenni, de Kolozsvárt szigorlatuk előtt csak rövid ideig tartózkodhatnak, tankönyveket helyettesítő s az összes szigorlati kérdéseket felölelő jegyzeteit már most kikölesonzi, az illetőket szigorlatuk előtt pár napi rekapituláló kurzuson előkészíti s végül többszöri próbaszigorlaton az egész anyagból kikérdezi. Aki jogvégzett, azt három hónap alatt doktorátushoz juttatja az intézet, mely a kolozsvári összes jogi vizsgákra előkészít. Tanrendszerét és működését ismertető könyvét „Tájékoztató a jogi szemináriumról” díjmentesen megküldi.

A víz, mint a gyomor- és bélbetegségek óvószere. Mindenki tudja, hogy a Karlsbadban és Marienbadban gyógyulást kereső gyomorbeteg legnagyobbat kontingensét magyarok alkotják. Ennek oka pedig az, hogy a magyar konyha igen ízletes, de meglehetősen nehezen emészthető táplálékokkal látja el fogyasztóit, továbbá az, hogy a magyar ember az étkezés után a boritalhoz van szokva. A bor pedig a zsíros ételek emésztését gátolja. A táplálkozásnak ezen betegségekre vezető hátrányait az ivóvíz van hivatva kiközösíteni. Erre azonban a víznek tisztának, jónak és olyanoknak kell lennie, hogy a táplálékot az emésztéshez kellően előkészítse. Közismert dolog, hogy e célra a

MOHAI ÁGNES-FORÁS

a legelső sorban felel meg, mert nemcsak kitűnő oldószere a tápanyagoknak, hanem alkalikus víz lévén, tiszta is, a gyomrot az emésztő nedvek elválasztására alkalmasan izgatja s kellemes ízzel borítal. Háztartások nagy üvegekben a mohai ÁGNES-vizet különösen olcsón szerezhetik be.

Orvosi kísérletek a würzburgi királyi klinikán. mely Németország egyik legtekintélyesebb tudományos intézete, a következő eredményre vezettek:

„A természetes Ferenc József-keserűviz biztos hashajtó hatása és semminemű kellemetlenséget nem okoz. Még oly esetekben is, amikor nagyon érzékeny beleknél alkalmazták, a „Ferenc József“-keserűviz fájdalommentes székélt eredményezte.”

Kérjük a bevásárlásnál határozottan valódi „Ferenc József“-keserűvizet és ne fogadjunk el kevéssé értékes hashajtószert.

Köpenyt, szemvédőt, fátvölt és kalapot minden

okos nő visz magával automobil-utrá, azoknál azonban még egy nagyon fontos apróságot is: Fay-féle valódi szodeni ásványpasztillát. A poros levegőben és az erős légáramlatban a szodeni pasztilláskak megbeesülhetetlenek a meghűlés veszedelmei és a nyálkhartyák izgatása ellen. Egy doboz ára 1 kor. 25 fillér, mindenütt kapható.

Főképviselet Magyarország és Ausztria részére: W. Th. Guntzer, es. és k. udv. szállító, Wien, IV/1. Grosse Neugasse 17. 1-2

Nyilttér.

Tekintetes

Városi Ártézi Jódosfürdő Igazgatósága.

Ujvidék.

Örömmel ragadom meg az alkalmat, hogy a szenvedő emberiségnek tudomására hozzam, hogy Márta nevű kisleányom, aki évek óta **szaruhártyafekélyben** (keratitis ulce rosa) sulyos szembajban szenvedett és akit gyógyulása érdekében Lipikre és több külföldi fürdőbe vittem, de mindezek a helyeken állapotában semmilyen javulás nem állott be és szinte utolsó reménységként, mert már azt kellett hinnem, hogy kisleányom elveszti szemfényét, az Ujvidéki Városi Ártézi Jódosfürdőbe hoztam, hol 30 fürdő után kisleányom minden bajtól megszabadulva teljesen meggyógyult és ma már az évek óta buskomor, esendes kisleányom vigan élvezzi visszanyert egészségét.

Kötelességet vélek teljesíteni akkor, amikor mindenkinek ezen esodáshatású fürdőt ajánlom és hálát adok az Istennek, hogy ezen gyógyvíz kisleányomnak visszadta egészségét és ezzel boldoggá tette a már kétségbeesett szüleit.

Kelt Ujvidéken. 1910. július hó 12-én.

Komlós Béla

a Vacuum Oil Comp. képviselője.

Felelős szerkesztő: **Zanbauer Ágoston.**

Politikai főmunkatárs **dr. Medvetzky Imre.**

Laptulajdonos: az ujvidéki függetlenségi és 48-as párt.

Hirdetések.

Szülők figyelmébe.

Intelligens fiatal emberek, kik legalább 4 középiskolát végeztek, szakszerű kiképzést nyerhetnek a műfötechnika összes ágaiban, mérsékelt honorárium fejében.

Fenyvesi Menyhért

fogászati művek laboratóriumában.

Budapest, V. Fürdő utca 1. sz.

Levélb. li. kérdézősködéésre válasz. 4-10

Raichl J. Ferencz

műépítész

irodáját Szücs utca 21. sz. alatt nyitotta meg. — **A Trandafil Mária alapítványi árvaház építési irodája.** 2-3

Ferenc-esatorna részvénytársulat mérnöki hivatala.

Avnlt vas stb. eladási hirdetemény.

A Ferenc esatorna részvénytársulat mérnöki hivatala zárt ajánlati versenytárgyalást hirdet alábbi helyen és körülbelüli mennyiségben eladásra kerülő következő anyagokra:

1.) A monostorszegi állomáson

10.000 kg. avult kovácsolt vas, 10.000 kg. különféle gépöntött vas alkatrészek, 6800 kg. különféle avult vas anyag (öntvény, fekete lemez), 650 kg. avult vörösréz és sárgaréz anyag és öntvények, 250 kg. kötél foszlány.

2.) Baján a Deák Ferenc zsilip épületnél 1 drb. körülbelül 2000 kg. sulyu avult Pulzóméter szivattyu mint öntött vas öntvény 1 darabban.

Ezen anyagok és tárgyak a helyszínén Monostorszegen és Baján bármikor megtekinthetők. Nyertes ajánlattevő köteles a megvett anyagokat a helyszínen megmászálva azonnali készpénz fizetése mellett átvenni. Ajánlat az anyagoknak kg.-jára és az egész jelzett mennyiségre külön-külön adandó. A Ferenc esatorna részvénytársulat nem zárkózik el az elől sem, hogy amennyiben az ajánlattevők óhajtsák, az anyagot az átvétel után valamely vízi állomásra is elszállítja. Ez esetben ajánlatban az anyagra külön egységár adandó.

Az ajánlati végösszeg 10% köteles ajánlattevő a Ferenc-esatorna részvénytársulat budapesti főpénztárába befizetni és a befizetést igazoló elismervényt f. augusztus 10-ig kötelező lepecsételt ajánlatával együtt **július 25-ig** alulírt hivatalnál benyújtani.

Kisszta pár 1910. július 9-én.

A mérnöki hivatal főnöke szabadságon:

JOLÁNKAI s. k.

2 2

okl. mérnök.

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

pótleka

egy régióknak bizonyult házisor, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult **köszvénylél,** oszónál és meghűtésenkél.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossak legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjegyvel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K-80, K 1.40 és K2.- és úgyszólván minden gyógyszerertárban kapható. — Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél, Budapest.

Dr. Richter gyógyszerertára az „Arany orosláhnó”, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

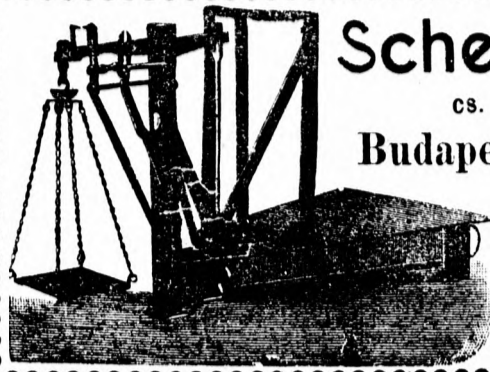
Kristály forrásásványvíz

étvágyat javít, gyomorrontást megakadályoz. Több mint ezer orvos ajánlja. Kapható minden fűszer- és csemegeüzletben, jobb vendéglőben és kávéházakban.

Főraktár: Bauer Gyula cégnél, Ujvidék.

Szt. Lukácsfürdő Kutvállalat
Részv.-T. Budapest (Buda.)

Főraktárak: Horvátország és Slavonia részére:
Mitrovica: Velimir Radak i Sin.
Vinkovce: Karl Grünfeld.
Vukovár: Eduard Bier i Sin.
Brod a. S.: Markó Drucker.
Eszék: Kraus & Neumann.

Schember C. és Fiai

cs. és kir. udvari hidmérleg- és gépgyár 4-5

Budapest, VI. ker., Váci-körut 59.

Ajánlja legjobb minőségű
egyensúly-, tizedes-, tolósúly stb.
rendszerű és mindenféle

GAZDASÁGI MÉRLEGEIT.

Kimerítő árjegyzékkel készséggel szolgál.

a legjobb és legfinomabb
CZIPÖCRÉME

Fritz Schulz jun. K.T. Aussig a/E.

Guttman eredeti szab. Szoba-klozettjei

feltétlenül szagtalanok
különböző butoralakban

a legjobbak!!

Yalódiak csak mellékelt
védőjeggyel.

21-26

Öväs értéktelen utánzatok ellen!

EREDETI ÁRON KAPHATÓ CSAK - -
GROSZ és KRAUSZNÁL, UJVIDÉK.

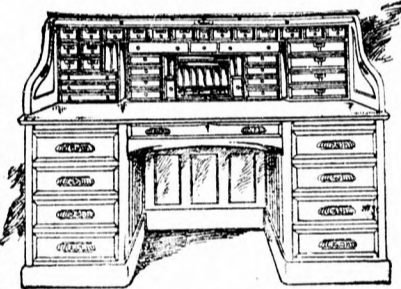
SZULTÁNFORRÁS

**A húgyhajtó és húgysavoldó
vizek királya, bór- és dús
lithion-tartalmu ásványvíz.**

Kiváló vegyi összetétele következtében
sikerrel alkalmazható vese-, húgykő-
és hólyagbajok esetében, valamint
cukorbetegségeknel, csúzos bántal-
magnál; továbbá a légző- és emésztő-
szervek hurutus bajainak gyógyítására

Gazgatóság: Budapest, IV. Ferenoz József-rakpart 22.
Külfelkeltés: EPERJES.

Ujvideken kapható minden fűszerkereskedésben.

Amerikai íróasztalok

meglepően olcsó árban

csak Grosz és Krausz

butorraktárában, Ujvidék, telefon 24.

21-52

Thierry A.
gyógyszerész

BALZSAMA.

Törvényesen
védve

Csakis az apáca védőjegyü az igazi.

A lélegzőszervek minden megbetegedése, köhögés, vér-
köpés, rekedtség, hörghurut, tüdőbaj, gyomorgöres és más gyomorhajok,
minden belső gyulladás ellen, továbbá étvágytalanság, rossz emésztés,
székrekedés stb. ellen biztosan hat. Külsőleg: szájbetegségek, fogfájás,
égési sebek, kiütés, nyilalás és különösen influenza ellen stb. használ.

□ □ □ 12 kicsiny vagy 6 duplaüveg, vagy egy családi uti üveg □ □ □

ÖT KORONA.

□ □ □ □ □ THIERRY A. GYÓGYSZERÉSZ □ □ □ □ □
egyedüli valódi

CENTIFOLIA-KENŐCSE

meglepő, esalhatatlan és utólérhetetlen gyógyíthatású még a régi, sőt rákos seb-eknél,
sérüléseknél, daganatoknál, gyulladásoknál, kiütéseknél; eltávolít minden idegen anyagot,
genyedet, sokszor fölöslegessé teszi a fájdalmas műtetet, két tégely 3.60 k.

Cim: Schutzengel-Apotheke des A. Thierry in Pregrada bei Rohitsch.
19-26 Főraktár: Török J. gyógyszerész Budapest.

Allein echter Balsam
aus der Schutzengel Apotheke
des
A. Thierry in Pregrada
bei Rohitsch Sauerbrunn.

13-30

Wagner Testvérek UJVIDÉK.

FÜSZER-, KÁVÉ- ÉS CSEMEGE-KERESKEDÉS.
CSEMEGE-ÁRUKBAN DÉLMAGYARORSZÁG
LEGNAGYOBB ÉS LEGVÁLASZTÉKOSABB
RAKTÁRA.

27-50

II. Rákóczi Ferenc utcára nyíló 4 szoba
és mellékhelyiségekből álló

uri lakás

augusztus hó 1-re kiadó.

Adamovich Sándor
Kossuth Lajos utca 36.

Déli Vasúti sín

kb. 5 waggon 23,6 kg-os, 6,6 m. hosszakban,
teljesen üzemképes állapotban kor. 16-50 ár-
ban % kg-ként ab Budapest eladó. Kérdezős-
kódések „Déli vasúti sín“ jelige alatt Mosse
Rudolf hirdetési irodájába Budapest intézendők.

Fölvétel a Bohn-féle „Szegedi Deák-Otthonba“ mint interná- tusba.

Az internátusba fölvételnek a szegedi
középiskolák bármelyikébe járó tanulók val-
lás és nemzetiségi különbség
nélkül, továbbá azok, kik a felső kereskedelmi,
polgári avagy felső ipariskolát óhajtják látog-
gatni. Ellátási díj egész évre 400 korona. Az
internátusnak kitünően berendezett kétemeletes
palotája van, ahol a növendékek szakszerű fel-
ügyelet alatt állanak. 2-3

Minden további felvilágosítást készséggel
nyújt a tulajdonos. Bohn Károly.

Fatermelő Részvénytársaság Budapest Mechanikai Hordógyár Brod (Szlavonia).

Szállít mindennemű tölgyfahordót kitünő minőségben, mérsékelt áron.

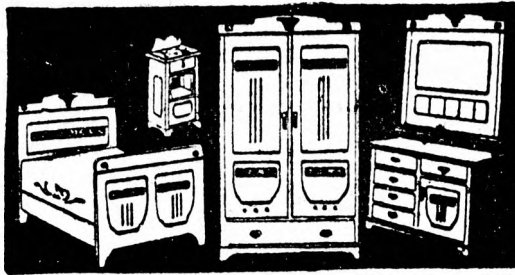
Ajánlatokkal szívesen szolgálunk.

Fatermelő Részvénytársaság.

Központi iroda: Budapest, Nádor-utca 19.

Gyártelep: Brod (Szlavonia).

1-6

26-30

Mindenki tudja

hogy csakis

Grosz és Krausz

nagyáruházában

lehet legjobban és legolcsóbban butort,
függönyöket és szőnyeget beszerezni.

Telefon 24. Ujvidék. Telefon 24.

Menrath L. és Fia
Butorháza.
Ujvidék, Kossuth Lajos-utca 46-48.
Az újonnan felépült modern
butoráruházban
mindennemű butor a leg-
nagyobb választékban.
Készen berendezett szobák
állandó kiállítása.
Menyasszonyi kelengyék
minden árban.
Alapított 1843. Telefon 87.

Szőnyeg, függöny, terítő és min-
denemű lakberendezési cikk
legnagyobb választékban.

A tö
magát.
az és ha
intézésé
retével h
vében c
nak ves
lemtől, s
zetüket.

A r
30 as -
ltani. N
viszony
számtala
a magy
marilla
megyei
replését
A mult
pezsdül
idejének
elevened
az iroda
dalmi él
gazdasá
jed a v
ereszten
rongó é
melyet
zott de
törvény
méjét t
za a 4
kát, a
zott vál

A »
zetünk
nek oly
sünk a
akár m
mondha
egész
haladás
kratikus
arányú
egyenlő
dala, n
annak
választ

Mily
látás k
Lajos f
Hog
lyel a
tette,
talan
nyozna
lyekkel

